

Структурні особливості розвитку усного мовлення учнів основного етапу засобами медіабібліотеки

Інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) впливають сьогодні на всі сфери життя, включаючи освітню. Їх використання у школі приваблює й заохочує дітей до навчальної діяльності, створює нові умови для навчання, а отже має значний мотиваційний і дидактичний потенціал.

Одним із найпопулярніших напрямів інформатизації освіти є інтеграція в неї веб-технологій. Їх визнаними перевагами є інформативність, інтерактивність, доступність для учнів різного віку та багатофункціональність. Як вважає З. Горбачук, ці технології готують до життя в нових суспільних умовах, вчать сприймати та аналізувати інформацію, що дозволяє створити глобальну освітню систему без жодних соціальних та культурних бар'єрів [2].

Зважаючи на важливу роль веб-технологій у навчальному процесі, їх дослідженням займається багато вітчизняних учених, серед яких: В.Ю. Биков, Я.В. Булахова, О.М. Бондаренко, В.Ф. Заболотний, Г.О. Козлакова, О.А. Міщенко, О.П. Пінчук, О.В. Шестопал та інші. Науковці пропонують використовувати ІКТ в системі освіти наступним чином:

1) В режимі *змішаного навчання* (blended learning), де електронні методи й засоби навчання певним чином співіснують з традиційними [6];

2) В режимі *віртуального навчання* (virtual learning), що дає можливість займатися в мережі Інтернет самостійно чи при віддаленому керівництві, як це відбувається, наприклад, у системі дистанційної освіти [3].

Вибір того чи іншого режиму навчання залежить від таких факторів, як: вік цільової аудиторії, мета навчання, технічні можливості навчального закладу та учнів, характер наявного електронного забезпечення навчального процесу тощо.

Вивчення іноземної мови учнями ЗНЗ органічно переходить в Україні від безпосереднього (face learning) до змішаного навчання. Тому перед учителями постає завдання пошуку та відбору з мережі Інтернет потрібних медіафайлів графічного, відео, аудіо, анімаційного, текстового чи інших форматів та методично

обґрунтовано інтегрувати їх в урок. Для полегшення вирішення цього завдання педагоги періодично звертаються до медіабібліотек.

Поняття "**медіабібліотека**" (медіатека) тлумачиться як:

- загальний ресурс, де можна зберігати файли усіх форматів та видів [4];
- загальна назва зібрання цифрових носіїв інформації (CD/DVD, дискет) або наявність комп'ютера, підключеного до мережі Інтернет з її мегаресурсами і вільним доступом до них користувачів [4];
- окремий інтегруючий структурний підрозділ бібліотеки, що дає можливість користуватися виключно мультимедіа, електронними ЗМІ, Інтернетом та сервісом комп'ютерних послуг [4].

В нашому дослідженні ми розуміємо поняття "медіабібліотека" як комплексний електронний ресурс, який включає в себе матеріали аудіального, візуального, графічного та текстового форматів.

Основним недоліком використання медіабібліотек у викладанні ІМ у школі є неузгодженість змісту їх каталогів з чинними нормативними вимогами, а також змістом навчального процесу. Тому доцільно, розробляючи ці бібліотеки, відразу орієнтуватись на такі фактори:

- чинні нормативні вимоги;
- теми, що вивчаються;
- мовний рівень учнів.

А отже медіабібліотека, що є одним із результатів нашого дослідження, розроблялася з урахуванням нормативних вимог, що висуваються до навчання іншомовного усного мовлення учнів основної школи.

Як зазначено в Програмі з іноземних мов для загальноосвітніх шкіл стосовно іншомовного усного мовлення учні середнього етапу мають:

- висловлюватися відповідно до певної ситуації або у зв'язку з *прочитаним, почутим, побаченим*.
- описувати *об'єкти* повсякденного оточення, *події і види діяльності*, в яких учень бере участь тощо.

Таким чином, було вирішено додати до медіабібліотеки такі *каталоги*: відео-, аудіо-, текстові та графічні файли.

Основними темами для вивчення в основній школі є: «Шкільне життя», «Робота

і професії», «Засоби масової інформації», «Наука і технічний прогрес», «Англомовні країни і Україна», «Молодіжна культура» [1]. Тому всі матеріали, що підбиралися, були співвіднесені з даними темами.

Передбачається, що комунікативні вміння учня мають бути розвинені на кінець середнього етапу на рівні А2, щоб учень міг у межах теми дати розгорнуту відповідь, аргументувати свій вибір у ситуації.

Оскільки в нашому дослідженні передбачалася розробка методики використання медіабібліотеки як засобу розвитку учнів усного монологічного мовлення, нами було обрано 2 різновиди монологу як предмет навчання: інформативний та монолог-переконання. Вони передбачають уміння, логічно висловлювати думки, розмірковувати над предметом обговорення, аналізувати інформацію, робити певні умовиводи, переконувати та впливати на своїх слухачів та ін..

Розглянемо кожен з видів детальніше.

1. *Інформативний монолог* є обов'язково спрямованим на вираженого адресата, у ролі якого виступає інший учень або учні. Зверненість до аудиторії підкреслюють контактовстановлюючі елементи «let me inform you», «look here», «listen to me» та прямі звертання. В його основі лежить повідомлення інформації від одного учня до іншого. Інформативний монолог може передбачати індивідуальний виступ учня, а також бути складовою роботи в парі, в малих чи великих групах у формі бесіди, обговорення чи інтерв'ю.

А зараз переглянемо основні етапи роботи аудіо-,відео-, та текстового матеріала.

2. *Монолог-переконання* ґрунтується на доказі певної інформації. Його метою є не лише висловити свої мотиви та погляди, але й обґрунтувати свою точку зору та переконати в ній слухача. Цей різновид монологу також може втілюватися в індивідуальному виступі або парному чи груповому обговоренні.

Розглянемо **етапи** навчання монологічного мовлення з використанням медіаматеріалів:

1. *Дотекстовий етап*, що передбачає підготовку до сприймання тексту чи аудіофайлу. На даному етапі учням пропонуються завдання, спрямовані на формування вмінь антиципації та предикції, учні разом з учителем опрацьовують активний словничок для усунення труднощів під час читання чи слухання, вони

також виконують завдання на вивчення нової лексики: індивідуальні, парні або групові.

2. *Текстовий етап*, на якому учні читають або слухають медіафайл, виконуючи при цьому завдання на перевірку розуміння прочитаного чи почутого, а також на опрацювання мовного матеріалу.

3. *Післятекстовий етап*, метою якого є вдосконалення всіх форм усного мовлення, тобто учні обговорюють текст, роблять певні висновки, продовжують історію [5].

Враховуючи все, сказане вище, можемо зробити висновок про те, що використання сучасних ІКТ, а особливо медіабібліотеки, має потужний освітній потенціал. Оскільки в наш час і учні, і вчителі мають доступ до Інтернету, деяку роботу над медіаресурсами можна винести на домашнє виконання. Наприклад, на уроці учитель може показати учням відео, організувати його обговорення, а вдома учні можуть виконувати завдання до цього відео, підготувати виступ. Таким чином, використання медіабібліотеки допомагає виробити в учнів навчальну самостійність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Англійська мова. Програма (рівень стандарту) для учнів 2-12 класів середніх загальноосвітніх навчальних закладів. - Київ, 2004.
2. Горбачук З. И. Информатизация образования: социокультурный контекст : дис. ... канд. социол. наук : 22.00.06 / Горбачук Зинаида Ивановна. – Ростов н/Д, 2005. – 169 с.
3. Дистанційна освіта // Міністерство освіти і науки України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/ua/activity/education/60/>
4. Медіатека як структурний підрозділ бібліотеки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gymnasium39.edu.kh.ua/bbloteka/filjmografiya/>
5. Самойлюкевич І. В., Козачок О. Навчання читання на старшому етапі загальноосвітньої школи з урахуванням елементів індивідуалізації [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B9%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%86\\$](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=fullwebr&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=A=&S21COLORTERMS=1&S21STR=%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B9%D0%BB%D1%8E%D0%BA%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D1%87%20%D0%86$)
6. Что такое смешанное обучение? // Открытый класс. Сетевые образовательные сообщества [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.openclass.ru/node/433695>

